

ประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย

คำนำ

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เผื่อระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้เพราะได้มีการ เตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงาน ภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยการประเมินความเสี่ยงการทุจริตจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/ ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ที่ กำหนดให้ทุกส่วนราชการและ หน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เผื่อระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ เพื่อให้หน่วยงานมีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงาน ที่อาจก่อให้เกิดทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑ - ๒
♥ หลักการและเหตุผล	
♥ วัตถุประสงค์	
♥ ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
♥ นิยามศัพท์เฉพาะ	
♥ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
ส่วนที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงการทุจริต	๓ - ๕
♥ ความหมาย	
♥ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	
♥ สาเหตุของความเสี่ยง	
♥ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	
ส่วนที่ ๓ วิธีดำเนินการ	๖ - ๑๐
♥ ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง	
ส่วนที่ ๔ สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑๐ - ๑๗
♥ ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง	
♥ ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง	
♥ ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต	

ส่วนที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ได้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้การปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยพิจารณาสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต กำหนดให้ปลูกฝัง ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกในการรักษาศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้มีคำสั่งให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางป้องกันและแก้ไขการทุจริตประพฤติ มิชอบใน ส่วนราชการของหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบเฝ้าระวังเพื่อสกัดกั้นไม่ให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบ ตามนโยบาย คณะรัฐมนตรีที่พลเอกประยุทธ์จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ข้อสิบ เรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลรวมถึงมาตรการกระทรวงสาธารณสุข ๓ ป. ๑ ค. ปลูกจิตสำนึกป้องกันปราบปรามเครือข่าย

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว โดยคณะกรรมการคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว และคณะกรรมการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้กำหนดเป้าประสงค์หลักในการเพิ่มระดับค่าดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ (CPI) และเพื่อให้เป็นไปตามสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ได้นำเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment – ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ภายใต้แนวคิด “Open to Transparency” ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของการประเมิน ITA ที่มาจากการ “เปิด” ๒ ประการ คือ “เปิดเผยข้อมูล” ของหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบและสามารถตรวจสอบการดำเนินงานได้ และ “เปิดโอกาส” ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานและประชาชนผู้รับบริการหรือติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐได้เข้ามามีส่วนร่วมประเมินหรือแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานภาครัฐผ่านการประเมิน ITA ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีความ โปร่งใสและนำไปสู่การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีมาตรการวางระบบหรือแนวทางในการป้องกันการทุจริต ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การประเมินผลการดำเนินงาน และการทบทวนปรับปรุง

๒. เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในกระบวนการทำงาน

ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘)

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลกระทบทำให้วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเบี่ยงเบนไป ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กรโดยการวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับและโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง การวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์ ความเสี่ยง (Impact) ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของส่วนงานหรือหน่วยงานภายในส่วนงาน โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

การทุจริต (Corruption) หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทางมิชอบเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก หรือประโยชน์อื่นใดอันมิควรได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ เช่น การดิดสินบนเจ้าพนักงานด้วยการให้หรือการรับสินบน ทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การฟอกเงิน การยักยอก การปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หน่วยงานในการกำกับขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว มีระบบในการป้องกันการทุจริตจากกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงการทุจริต

ความหมาย

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลกระทบทำให้วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายเบี่ยงเบนไป ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กรโดยการวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับและโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง การวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงโดยพิจารณาจากการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์ ความเสี่ยง (Impact) ต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของส่วนงานหรือหน่วยงานภายในส่วนงาน โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

การทุจริต (Corruption) หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทางมิชอบเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน คนรู้จัก หรือประโยชน์อื่นใดอันมิควรได้ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ เช่น การติดสินบนเจ้าพนักงานด้วยการให้หรือการรับสินบน ทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การฟอกเงิน การยักยอก การปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

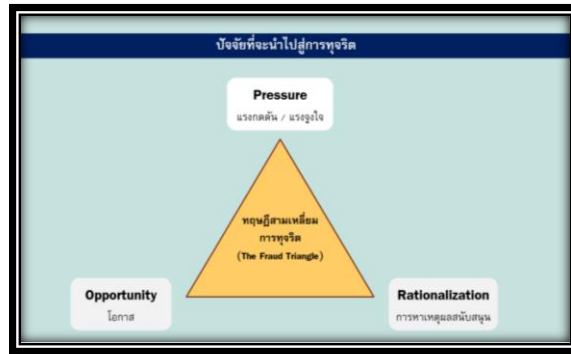
ทุจริตต่อหน้าที่ หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่า มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันใดอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น

สินบน หมายถึง ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดที่เสนอว่าจะให้ หรือสัญญาว่าจะให้ มอบให้ การ ยอมรับ การให้ หรือการร้องขอสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะจูงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงาน หรือผู้บริหารมีผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้องจนมีผลต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบและส่งผลกระทบต่อส่วนรวม

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมทุจริต (Fraud Triangle)

ปัจจัยเหล่านี้นั้นได้แก่

๑. แรงกดดัน (Pressure)
๒. โอกาส (Opportunity)
๓. เหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization)

ปัจจัยแรก คือ แรงกดดัน สิ่งเร้า สิ่งกระตุ้น ที่ผลักดันให้คนๆ หนึ่งกระทำความทุจริต ซึ่งโดยทั่วไป คือ ปัญหาชีวิตต่างๆ ที่ไม่สามารถหาทางออก หรือบอกให้ใครมาช่วยแก้ไขไม่ได้ ซึ่งท้ายที่สุดจะจบลงที่เรื่องเงินๆ ทองๆ การติดพนัน มีหนี้สิน ใช้ชีวิตหรูหราเกิดตัว มีสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วยต้องมีค่าใช้จ่ายในการรักษา หรือ มีโลกสองใบ มีบ้านเล็กบ้านน้อยที่นับวันก็เรียกร้องค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นทั้งหมดนี้ คือตัวอย่างของแรงกดดันที่สังเกตเห็นจากพนักงานที่ทุจริตหน่วยงาน

ปัจจัยต่อมาคือ โอกาส ซึ่งได้แก่ช่องโหว่ในกระบวนการของการทำงาน เช่น การไม่แบ่งแยกหน้าที่ให้ ชัดเจน จนทำให้คนๆ เดียวสามารถทำอะไรได้หลายๆ อย่างโดยไม่ได้รับการตรวจสอบ หรือ แม้กระทั่งข้อผิดพลาด (Bug) ในระบบงานที่เอื้อให้คนที่มองเห็นช่องโหว่นี้ ฉวยโอกาสกระทำความทุจริตได้

ส่วนปัจจัยข้อสุดท้าย คือ เหตุผลเข้าข้างตนเอง หรือถ้าจะพูดให้ชัดเจนขึ้นก็คือ “ความสามารถในการให้เหตุผลเข้าข้างตนเอง”

สาเหตุของความเสียหาย แบ่งออกเป็น ๒ ปัจจัย ดังนี้

๑. ปัจจัยภายใน เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบงาน ความเชื่อถือของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บ่อยครั้ง การควบคุมกำกับดูแลไม่ทั่วถึง และการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒. ปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตมี ๔ กระบวนการ ดังนี้

๑. Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่ามีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก
๒. Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่องตั้งแต่ แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสนั้นแก่ผู้บริหาร

๓. Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่นำไปสู่การล่มสลายต่อ การกระทำผิดในส่วนที่พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้ทำการทุจริตเข้ามาได้อีก

๔. Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการ สิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้าในเรื่อง ประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

ระบบการบริหารความเสี่ยงเป็นกลไกในการกำกับติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันการทุจริตที่วางไว้ให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การประเมินความเสี่ยงใช้กรอบแนวคิด การควบคุมภายในองค์กร (Control Environment) ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Committee of Sponsoring Organization ๒๐๑๓)

ส่วนที่ ๓

วิธีดำเนินการ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือในการบริหารเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว โดยคณะกรรมการคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว และคณะกรรมการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งนี้ ก่อนทำการประเมินได้ทำการคัดเลือกงานหรือ กระบวนการจากภารกิจในแต่ละประเภทที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๓ ด้าน คือ ๑. ความเสี่ยง การทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีการให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘) ๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ๓. ความเสี่ยงการทุจริต ในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ โดยมีขั้นตอนการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต ๙ ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง
- ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ได้ทำการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ก่อให้เกิดการทุจริตของหน่วยงานและได้ศึกษาปัญหาและแนวโน้ม โอกาสในการเกิดทุจริตเพื่อระบุ และ ประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากการทุจริต หรือข้อผิดพลาดทั้งในระดับงบการเงิน บัญชี พัสดุ โดยการทำความเข้าใจกิจกรรมและสภาพแวดล้อมของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว รวมถึงการควบคุมภายในของงบการเงิน บัญชี และพัสดุ ซึ่งให้สอดคล้องกับ กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน เพื่อการบรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ และเล็งเห็นว่าความเสี่ยงในการทุจริต หรือข้อผิดพลาดขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวในภาพรวม นำข้อมูลรูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริต ลงในประเภทของความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนี้

Known Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ไว้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดว่าจะมีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติอยู่แล้ว
Unknown Factor	ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อน ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการล่วงหน้าในอนาคต

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

วิเคราะห์สถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต โดยกำหนดความหมาย ของสถานะความเสี่ยง ดังนี้

สถานะสีเขียว	ความเสี่ยงระดับต่ำ
สถานะสีเหลือง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
สถานะสีส้ม	ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายใน องค์กร มีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงาน ตามหน้าที่ปกติ
สถานะสีแดง	ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จัก ไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่าง สม่าเสมอ

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix)

นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็น สถานะสีส้มและสีแดง มาหาค่าความเสี่ยงรวมซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับค่า	๓ Must	๒ Must	๑ Should
ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการ มีความ จำเป็นในการเฝ้าระวังสูงมาก ต้องทำการป้องกันให้ดำเนินการไม่ได้	ขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการ มีความ จำเป็นในการเฝ้าระวังสูง ต้องทำการป้องกันให้ดำเนินการไม่ได้	ขั้นตอนรองของกระบวนการมีความ จำเป็นในการเฝ้าระวังต่ำ
ความรุนแรงของผลกระทบ	เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/ภาคีเครือข่าย	เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย/หน่วยงานกำกับ ดูแล/พันธมิตร/ภาคีเครือข่าย	ผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal Process
	ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย	ผลกระทบต่อผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย	กระทบด้านการเรียนรู้ องค์กรความรู้ Learning & Growth
	ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial	ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลดรายจ่ายเพิ่ม Financial	

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X ความรุนแรง) ในขั้นตอนที่ ๓ มาประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับ	การจัดการ
ดี	จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร ไม่ มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม
พอใช้	ส่วนใหญ่จัดการได้ บางครั้งจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร ยอมรับได้มีความเข้าใจ
อ่อน	จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการทำให้มีรายจ่ายเพิ่ม มีผลกระทบถึง ผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk – Control Matrix Assessment ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง ระดับสูง ค่อนข้างสูง ปานกลาง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง

ขั้นตอนที่ ๖ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เป็นการติดตามเฝ้าระวัง เป็นการสร้างตะแกรงดักและยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหา มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง เพื่อพิจารณาทำกิจกรรมเพิ่มเติมกรณีอยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้

สถานะ สีเขียว	ไม่เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง ยังไม่ต้องทำกิจกรรมเพิ่ม
สถานะ สีเหลือง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่ายความเสี่ยง แต่แก้ไขได้ทันท่วงที ตามมาตรการนโยบาย/โครงการ/กิจกรรมที่เตรียมไว้ แผนใช้ได้ผลความเสี่ยงการทุจริตลดลง ระดับความรุนแรง < ๓
สถานะ สีแดง	เกิดกรณีที่อยู่ในข่าย ยังแก้ไขไม่ได้ ควรมีมาตรการ/นโยบาย/โครงการ/กิจกรรม เพิ่มขึ้นแผนใช้ไม่ได้ผลความเสี่ยงการทุจริตไม่ลดลง ระดับความรุนแรง > ๓

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตตามสถานะ มาจำแนกเพื่อจัดทำระบบบริหารความเสี่ยง ดังนี้

สถานะสีเขียว	ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง
สถานะสีเหลือง	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม
สถานะสีแดง	เกินกว่าการยอมรับ ควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ ๘ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

จัดทำรายงานสรุปให้เห็นภาพรวมว่า มีผลจากการบริหารความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด สถานะ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

ที่	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต		
	เขียว	เหลือง	แดง

ขั้นตอนที่ ๙ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หรือสถานะแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตต่อผู้บริหารหน่วยงาน

ส่วนที่ ๔

สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

จากการดำเนินงานเชิงปฏิบัติการในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของหน่วยงานในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ได้สรุปรวบรวมผลการวิเคราะห์ การประเมินความเสี่ยง การทุจริต ประกอบด้วยหน่วยงาน สำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองส่งเสริมการเกษตร โดยมีขอบเขตการประเมินความเสี่ยง ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘) มีการดำเนินการตามขั้นตอนการประเมิน ความเสี่ยง ๙ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ที่	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
		Known Factor	Unknown Factor
๑	การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน - ปกปิดข้อมูลหรือไม่แจ้งข้อเท็จจริง - เอกสารไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตามระเบียบ - ปลอมลายมือชื่อแทนผู้มีอำนาจ - จงใจละเลยสาระสำคัญในเอกสารประกอบคำขอเพื่อ เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับบริการ เพื่อแลกกับผลประโยชน์ ในบริการที่รวดเร็ว - ตรวจสอบเอกสารล่าช้า ถ่วงเวลา หรือกลั่นแกล้ง ผู้รับบริการเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ - ใช้ความรู้สึกลัทธิส่วนตัวในการตรวจสอบเอกสาร		√
๒	การใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุมัติ อนุญาต - เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำผู้รับบริการหลีกเลี่ยงการ ปฏิบัติตามระเบียบฯ - การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณา ไม่ครอบคลุมชัดเจน ส่งผลต่อการตีความ เปิดโอกาส ให้ผู้ตรวจสอบใช้ดุลพินิจ - การเสนอรายงานเพื่อพิจารณา ไม่เป็นไปตาม ข้อเท็จจริง คลาดเคลื่อน มีผลประโยชน์แอบแฝงจาก ขั้นตอนการตรวจสอบ ประเมิน ส่งผลต่อการใช้ดุลพินิจ		√

ที่	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยง	
		Known Factor	Unknown Factor
๓	การรับคำร้อง/สอบสวน - กำหนดกรอบระยะเวลาไม่ชัดเจน ทำให้ผู้รับบริการ ติความคลุมเครือ - เจ้าหน้าที่ดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอน เช่น ถ่วง เวลา เรียกเอกสารเพิ่มเติมที่ไม่เกี่ยวข้องกับภาระกิจงาน เพื่อประกอบการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์อื่นจากผู้รับบริการ - การแต่งตั้งผู้รับข้อบในขั้นตอนต่างๆ เป็นบุคคล เดียวกัน มีความเสี่ยงที่จะดำเนินการทุจริตในขั้นตอน การตรวจสอบเอกสารหรือเรียกรับผลประโยชน์จาก ผู้รับบริการระหว่างการ รับคำร้องและส่งมอบใบอนุญาต		✓

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

วิเคราะห์สถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต โดยกำหนดความหมาย ของสถานะความเสี่ยง ดังนี้

ที่	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	สถานะความเสี่ยง
๑	การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน	เสี่ยงสูง
๒	การใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุมัติ อนุญาต	เสี่ยงสูงมาก
๓	การรับคำร้อง/สอบสวน	เสี่ยงสูง

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix)

นำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ที่มีสถานะความเสี่ยงระดับสูงจนถึงความเสี่ยงระดับสูงมากที่เป็น สถานะสีส้ม และ สีแดง มาหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง X ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ที่	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความ		ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น x รุนแรง
		จำเป็นของการเฝ้าระวัง	รุนแรงของผลกระทบ	
๑	การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน	๒	๒	๔
๒	การใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต	๓	๓	๙
๓	การรับคำร้อง/สอบสวน	๒	๒	๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk –Control Matrix Assessment)

นำค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็น X ความรุนแรง) ในขั้นตอนที่ ๓ มาประเมินการควบคุมการทุจริตว่ามี ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง เฝ้าระวังในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ที่	รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ
๑	การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน	พอใช้
๒	การใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต	พอใช้
๓	การรับคำร้อง/สอบสวน	พอใช้

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

รูปแบบ/พฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	แผนบริหารความเสี่ยง มาตรการ/แนวทาง/กิจกรรม
๑. การตรวจสอบ เอกสาร หลักฐาน	- ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล เอกสารที่ใช้สำหรับการยื่นคำร้องให้ผู้บริการทราบ หลากหลายช่องทาง ทั้งช่องทางปกติและออนไลน์ - เพิ่มช่องทางการให้บริการมากขึ้น เช่น ประชาชนสามารถขอรับบริการผ่าน ระบบอิเล็กทรอนิกส์ / ระบบ E-service - นำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อใช้สำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของ หลักฐาน หรือเพื่อยืนยันตัวตน เช่น ระบบคิวการ์ด / สมาร์ทการ์ด – จัดทำคู่มือ ปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสาร หลักฐาน ให้ มีขั้นตอน และรายละเอียดครบถ้วนถูกต้องทุกกระบวนการงาน - จัดทำคู่มือประชาชน ตามตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการ พิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ หลากหลายช่องทาง - เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีทัศนคติ ค่านิยม ในการ ปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์ สุจริต อย่างชัดเจน
๒. การใช้ดุลพินิจ พิจารณาอนุมัติ อนุญาต	- จัดทำคู่มือแนวทางสำหรับเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาออกใบอนุญาต และจัด ผูกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการปฏิบัติการตามคู่มือหลักเกณฑ์ให้ เป็นไปตาม แนวทางมาตรฐานเดียวกัน - ออกแบบกระบวนการงาน / ขั้นตอน / ผังกำหนดระยะเวลา ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ สำหรับงาน นั้นๆ เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาทุกลำดับชั้นต้องกำกับดูแล และตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่อย่างละเอียดรอบคอบก่อนนำเสนอผู้มี อำนาจพิจารณาลงนามอนุมัติ อนุญาต - นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการ พิจารณาอนุมัติ อนุญาตและสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังได้ ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่ไม่ สามารถอ้างเหตุที่ไม่ดำเนิน การและเป็นการป้องกันการเรียกรับผลประโยชน์ - เปิดโอกาสให้ประชาชน (ผู้มีส่วนได้เสีย) มีส่วนร่วมในกระบวนการการ พิจารณา อนุมัติ อนุญาต

รูปแบบ/พฤติการณ์ ความเสี่ยงการทุจริต	แผนบริหารความเสี่ยง มาตรการ/แนวทาง/กิจกรรม
๓. การรับคำร้อง/ สอบสวน	- ประกาศเจตจำนงสุจริต ประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ผู้รับบริการ ทราบอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน - จัดทำช่องทางการร้องเรียนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบหลากหลายช่องทาง เพื่อเป็นช่องทางในการแจ้งเบาะแสการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ - กำหนดกระบวนการและกรอบระยะเวลา Work Flow ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้มีความชัดเจนเพื่อความโปร่งใส มีความเป็นมาตรฐานเดียวกัน - แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบอย่างน้อย ๒ คน ขึ้นไป เพื่อถ่วงดุลอำนาจและลดโอกาสในการทุจริตเสี่ยงต่อการเรียกรับผลประโยชน์ - กำหนดบทลงโทษทางวินัยและอาญา จัดทำมาตรการสร้างจิตสำนึกในการรักษองค์กร

ขั้นตอนที่ ๒ การจัดทำรายงานผลการเฝ้าระวังความเสี่ยง

เป็นการติดตามเฝ้าระวัง เป็นการสร้างตะแกรงดักและยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหา มีประสิทธิภาพมากนัก้อยเพียงใด โดยการแยกสถานะของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ สี ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง สีแดง เพื่อพิจารณาทำกิจกรรมเพิ่มเติมกรณีอยู่ในข่ายที่ยังแก้ไขไม่ได้

ที่	หน่วยงาน	กลุ่มประเภทรูปแบบ/พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต		
		การตรวจสอบ เอกสารหลักฐาน	การใช้ดุลพินิจ พิจารณาอนุมัติ/ อนุญาต	การรับคำร้อง/ สอบสวน
๑	สำนักปลัด			
๒	กองคลัง			
๓	กองช่าง			
๔	กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม			
๕	กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม			
๖	กองส่งเสริมการเกษตร			

ขั้นตอนที่ ๗ จัดทำระบบการบริหารความเสี่ยง

นำผลจากทะเบียนเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตตามสถานะ มาจำแนกเพื่อจัดทำระบบบริหารความเสี่ยง ดังนี้

ที่	หน่วยงาน	กลุ่มประเภทรูปแบบ/พฤติกรรมความเสี่ยงการทุจริต		
		การตรวจสอบเอกสารหลักฐาน	การใช้ดุลพินิจพิจารณาอนุมัติอนุญาต	การรับคำร้อง/สอบสวน
๑	สำนักปลัด	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม	ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม
๒	กองคลัง	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม	เกินกว่ายอมรับควรมีกิจกรรมเพิ่ม	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม
๓	กองช่าง	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม	เกินกว่ายอมรับควรมีกิจกรรมเพิ่ม	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม
๔	กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม
๕	กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม
๖	กองส่งเสริมการเกษตร	ยังไม่เกิดเฝ้าระวังต่อเนื่อง	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม	เกิดขึ้นแล้วแต่ยอมรับได้ควรมีกิจกรรมเพิ่ม

ขั้นตอนที่ ๔ การจัดทำรายงานการบริหารความเสี่ยง

จัดทำรายงานสรุปให้เห็นภาพรวมว่า มีผลจากการบริหารความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด สถานะ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล

กลุ่มประเภทรูปแบบ/พฤติกรรม ความเสี่ยงการทุจริต	สรุปสถานะความเสี่ยงการทุจริต		
	เขียว	เหลือง	แดง
๑. การตรวจสอบเอกสาร หลักฐาน	- กองสาธารณสุข และ สิ่งแวดล้อม - กองการศึกษา - กองส่งเสริมการเกษตร	- สำนักปลัด - กองช่าง	- กองคลัง
๒. การใช้ดุลพินิจพิจารณา อนุมัติ/อนุญาต	-สำนักปลัด	- กองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม - กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม - กองส่งเสริมการเกษตร	-กองคลัง -กองช่าง
๓. การรับคำร้อง/สอบสวน	- กองการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	- กองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม - กองคลัง - กองช่าง - สำนักปลัด - กองส่งเสริมการเกษตร	

ขั้นตอนที่ ๕ การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยง

การรายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต หรือสถานะแผนบริหาร ความเสี่ยง การทุจริตต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัด ๖ หน่วยงาน อยู่ในระหว่าง การดำเนินการตามแผนบริหารความเสี่ยง มีการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง รวมถึงได้กำชับให้เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัด แต่อาจจะมีบางกิจกรรมที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่าง ต่อเนื่อง เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องต่าง ๆ เช่น งบประมาณ บุคลากร ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และความพร้อม ในการดำเนินการ

ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานทั้ง ๖ หน่วยงานให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันการทุจริต การรับสินบนทุกรูปแบบ การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์กร ในการดำเนินงานประเมินพบว่าความเสี่ยงยังไม่สะท้อนพฤติการณ์การทุจริต เป็นความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือมีประวัติมาก่อน ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknow Factor) ซึ่งบางหน่วยงานอาจจะยังไม่มั่นใจในการเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานปราบปรามการทุจริต ซึ่งเป็นไปได้ว่าจะนำข้อมูลจุดอ่อนของหน่วยงานไปสู่การดำเนินการปราบปรามการทุจริตในอนาคตได้

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว
อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย
www.nongbuasrinakhon.go.th